

KOLME VÄLIKYSYMYSTÄ

Valtakunnanduuman — yksinpä III:kin Duuman — pika-kirjoituspöytäkirjat ovat sinänsä merkillepantavan mielenkiintoista ja opettavaista poliittista aineistoa. Liioittelematta voi sanoa, että ostettavan „Rossija” lehden liite on kaikkia liberaalisia lehtiä arvokkaampi. Sillä liberaaliset lehdet kaunistelevat liberaaleja, tasoittelevat teräviä särmiä toisaalta „oikeistolaisten” ja toisaalta väestönjoukkojen todellisten edustajain kysymystenasettelusta, antavat aina ja pysyvästi vilpillisen arvion „sisäpolitiikkamme” *olemuksesta*. Mutta juuri vastaavien kysymysten *asettelussa*, juuri asian *olemuksen* arvioinnissa onkin nykyajan kaikkien yhteiskunnallis-taloudellisten ja poliittisten tehtävien painopiste.

Yritämme mikäli mahdollista selittää sanottua niiden keskustelujen nojalla, joita käytiin kolmesta välikysymyksestä: ohranasta, nälänhädästä ja vuoden 1881 „väliaikaisesta” säädöksestä ¹²⁷.

Duuman nykyisen istuntokauden ensimmäinen istunto alkoi puheella, jonka lokakuulaispuheenjohtaja piti Stolypinista. Mielenkiintoista siinä oli se, että lokakuulaisten johtajan sanojen mukaan, „hän (Stolypin) oli pitänyt herkeämättä huolta jatkuvasta, joskin varovaisesta, harkitusta Venäjän valtiollisen ja yhteiskunnallisen elämän kehityksen edistämisestä”. Mainiota, eikö totta? Stolypin „edistäjänä”? Moni Rodzjankon puheen demokraattinen lukija lienee pysähtynyt miettimään sitä, miksi koko tämän hallitusjärjestelmän aikana, tämän valtiojärjestyksen aikana, sen luokan säilyessä, jonka politiikkaa ajoi Stolypin, ei voi olla *muunlaista*, paitsi nykyistä, kyseistä

„edistystä” — joka ei tyydytä edes lokakuulaisia. Kukaan niistä Duuman edustajista, jotka olivat saapuvilla tätä puhetta pidettäessä * ja pitävät itseään demokraatteina, ei valitettavasti halunnut pysähtyä selittämään stolypinilaisen „edistys”-muodon *luokkajuuria*.

Siihenhän olisi ollut sopivaa aihetta keskusteltaessa ohranasta.

Stolypin „luotti kunnianarvoisaan A. I. Gutshkoviin”, jylisi Markov 2., „ja tämän yhtä kunnianarvoisiin, Duuman keskustalaisiin kuuluviin ystäviin. Luottamuksesta häntä rangaistiin kuolemalla. Rauha, jota olemme saaneet tuntea, on haudan rauhaa. Muuta rauhaa ei ole (ääniä vasemmalta: oikein). On olemassa vallankumouksellista nousua... Rauhaa ei ole, vaan lähenee vallankumous. Vallankumousta vastaan on taisteltava, taisteltava rinta rintaa vasten, otsa otsaa vasten (naurua vasemmalta), nuo roistot, fanaatikot ja lurjukset on hirtettävä. Tämä minulla oli sanottavaa tämän välikysymyksen kiireellisyyttä vastaan”.

Tällä tavoin asetti kysymyksen tilanherrojen edustaja.

Markov 2:sen jälkeen puhui — jo itse asiasta — Roditshev. Hän puhui kauniisti, niinkuin aina. Mutta tämä kaunopuheisen liberaalin kysymyksenasettelu oli uskomattoman kurjaa. Liberaalisia fraaseja, fraaseja eikä muuta. „Kun keskuskomitea (lokakuulaisten keskuskomitea)”, huudahti hra Roditshev, „sanoo oppositiosta, että tämän pyrkimyksenä on poliittisten vastustajiensa murhaaminen, niin se on hävytöntä valhetta. Tämänkin valheen olen valmis antamaan teille anteeksi, jos vannotte ottavanne hengiltä käärmeen, joka on anastanut vallan Venäjällä, tekevänne lopun kyttävallasta” (ks. „Rossijan” pikakirjoituspöytäkirjaa s. 23 ja vielä kerran s. 24, missä niin ikään „vannotaan”).

Efektiiä, „hirmuisen” efektiiä! Roditshev on valmis antamaan anteeksi lokakuulaisille, jos nämä „vannovat” teke-

* Markov 2:sen puheesta tiedämme, että työläisedustajat eivät olleet saapuvilla. „Te” sanoi Markov 2. kääntyen heidän puoleensa, „ilmaisitte avoimesti suhtautumisenne... kun penkkinne olivat juuri tyhjät... Te lähditte pois... Joskaan en siitä hyvästä teltä kunnioita, niin vmmärrän kuitenkin”. Markov 2. käyttäytyy Duumassa hyvin usein kerrassaan hullugaanimaisesti. Mutta häneltä lainaamme sanoista, samoin kuin hänen kollegojensa monen monista lausunnoista käy ilmi, että he asettavat kysymyksen suoraan, tietyn luokan kannalta. Tämä suoruus on joukkojen poliittisen tietoisuuden kehittämisen kannalta useinkin sata kertaa hyödyllisempää kuin „luokkien yläpuoliseen” asennoitumiseen pyrkivien liberaalien kuluneet fraasit.

vänsä lopun! Riittää jo valehtelu, hra lörpöttelijä: enempiä lokakuulaiset, kuin *tekään*, kadetit, ette voi *tehdä loppua* mistään todellisesta pahasta, vaikka kuinka „vannoisitte”. Tällaisessa vakavassa kysymyksessä te *pimitätte* „vannomis”-fraseologialla joukkojen poliittista tietoisuutta sen sijaan, että selventäisitte sitä, te *ahdatte* päähän *roskaa* sanaporullanne sen sijaan, että selvittäisitte rauhallisesti ja kertoisitte yksinkertaisesti ja selvästi, *miksi* tuo „käärme” on anastanut, on voinut anastaa tämän vallan ja miksi sen on täytynyt se anastaa.

Koska hra Roditshev ei selitä sitä eikä uskalla kajota suoraan ja avoimesti kysymyksen ytimeen ja olemukseen, hän ei eroa lokakuulaisista suinkaan kysymyksen asettelussa, hän eroaa niistä vain lennokkaan kaunopuheisuutensa ansiosta eikä periaatteessa. Kun hiemankin tarkkaavaisemmin silmäilee hänen puhettaan ja edes hiukan ajattelee sitä, niin hän on oikeastaan lokakuulaisten kannalla: *vain* siksi hän saattaakin luvata näille „anteeksiannon”, jos nämä „vannovat”. Kaikki nuo anteeksiannot, kaikki nuo vannomiset ovat läpeensä pelkkää komediaa, jota vähänkin johdonmukaista demokratiaa pelkäävät liberaalit esittävät. Tästä johtuu, että kysymys asetetaan siten, kuin näemme Roditshevin sen asettavan puhumalla „määräsuhteesta”, puolustamalla Lopuhinia j.n.e. Lokakuulaisten ja liberaalien kannanotoissa *ei ole* oleellista eroa.

Syventykääpä sitä vastoin Pokrovski 2:sen puheeseen. Hän aloittaa viittaamalla siihen, että hänen ja hänen kollegojensa välikysymys „oleellisesti eroaa kokonaan” lokakuulaisten välikysymyksestä. Ja vaikka Pokrovski 2:sen ja hänen kollegojensa välikysymyksessä on kohtia, jotka eivät ole aivan onnistuneita, tuo *oleellinen* ero pantiin silti aivan oikein merkille. „Meitä ei huoleta se”, sanoi Pokrovski 2., „että ohrana on tuhoisa hallitukselle, mikä teitä huolettaa; meitä huolettaa se, että ohrana, jota hallitus kultivoi teidän avustuksellanne, että tuo ohrana saattaa tuhoon maan”...

Ja Pokrovski 2. yrittää *selittää* — ei deklamoida, vaan selittää — miksi esivalta tarvitsee ohranaa ja mitkä ovat moisen laitoksen luokkajuuret („vannomiset” ja „anteeksiannot” eivät koske luokkajuuriin). „Hallituksen”, sanoi Pokrovski 2., „joka on muuttunut täysin vieraaksi yhteiskuntapiireille, hallituksen, jolla ei ole ollut yhteiskuntapiireissä

mitään kannatusta, koska se on muuttunut demokraattien viholliseksi, hallituksen, jossa oli vain kuolleen aateliluokan surkeita rippeitä, tämän hallituksen *on pitänyt* (kursivointi meidän) suojautua, vetäytyä erilleen ja eristäytyä yhteiskuntapiireistä — ja niinpä se on luonut ohranan... Ja nyt, sitä mukaa kun laaja yhteiskunnallinen liike kasvaa, sitä mukaa kun kaikki laajat demokraattiset kerrokset yhtyvät tähän liikkeeseen, ohranan merkitys ja vaikutusvalta kasvaa”.

Pokrovski 2. itsekkin nähtävästi huomasi, ettei sana „yhteiskuntapiirit” ole tässä tarkka ja ryhtyi siksi käyttämään sen asemesta *oikeaa* sanaa: demokraatit. Joka tapauksessa hän yritti — ja se on hänen hyvin suuri ansionsa — *selittää* ohranan olemusta, ottaa selvää sen luokkajuurista, sen yhteydestä *koko* valtiojärjestykseen.

Vaikka jättäisimmekin sivuun hra Roditshevin hillittömän ja mauttoman fraseologian, niin eikö ole ilmeistä, että Pokrovski 2:sen ja Gegetshkorin kysymyksenasettelu eroaa Roditshevien kysymyksenasettelusta kuin taivas maasta? Muuten työläisedustajain kysymyksenasettelussa oli oleellista demokratismia ja vain demokratismia johdonmukainen soveltaminen. Tärkeimpiä tehtäviä III Duumassa yleensä, m.m. vv. 1906—1911 kauden jälkeen ja varsinkin IV Duuman vaalien edellä on selittää, mikä syvä ero on todellisen demokratismia ja kadettien liberalismia („yhteiskuntapiirien” liberalismia) välillä, joka syyttä kantaa demokraattian nimeä.

Siirtykäämme seuraavaan, nälänhätää koskevaan väliskysymykseen. Ensimmäisenä puhui hra Dzubinski ja puhui peräti kehnosti. Ei sen vuoksi, ettei hänellä olisi ollut paikkansapitäviä tosiasioita — ei, hän oli valinnut ehdottomasti paikkansapitäviä tosiasioita ja esitti ne yksinkertaisesti, selvästi ja totuudenmukaisesti. Ei sen vuoksi, ettei hän olisi ollut myötätuntoinen nälkäänäkeviä kohtaan — ei, epäilemättä hän oli myötätuntoinen. Ei sen vuoksi, että hän olisi ollut arvostelematta hallitusta, — hän arvosteli sitä koko ajan. Mutta hän ei puhunut kuin demokraatti, vaan niin kuin liberaalinen virkamies ja se on hänen puheensa perusvika, se on työryhmän „intelligenttien” koko asennoitumisen perusvika, mikä ilmenee vieläkin selvemmin esim. ensimmäisen ja toisen Duuman pöytäkirjoista. Dzubinski

erosi kadeteista vain siinä, ettei hänen puheessaan ollut vastavallankumouksellista sävyä, jonka jokainen tarkkaavainen henkilö aina huomaa kadettien puheista; mutta kysymyksenasettelussaan Dzjubinski ei mennyt liberaalisen virkamiehen katsantokantaa pitemmälle. Sen tähden hänen puheensa oli niin äärettömän heikko, niin tappavan ikävä, niin rujo — varsinkin kun vertaa sitä puheeseen, minkä piti hänen puoluetoverinsa, talonpoika Petrov 3., jossa tuntuu (niinkuin miltei jokaisessa toisen ja kolmannen Duuman *talonpoikais-trudovikissa*) todellinen, vakaumuksellinen, „maaperän omaava” demokraatti.

Katsokaas, miten hra Dzjubinski alkaa. Nälänhädästä puhuessaan hän asettaa pääpainon... mihin luulette hänen sen asettavan?.. „vuoden 1900 kesäkuun 12 pn väliaikaisten sääntöjen” elintarvikesäädökseen!! Huomaatte heti, että tämä mies, tämä poliittinen toimihenkilö on elävimmät vaikutelmansa nälänhädästä saanut, ei omakohtaisesta kokemuksestaan, ei joukkojen elämän havainnoimisesta eikä tämän elämän syvästä käsittämisestä, vaan poliisioikeuden oppikirjasta ja tällöin tietenkin hän on ottanut liberaalimmman, kaikkein liberaalimmman professorin uusimman ja parhaimman oppikirjan.

Hra Dzjubinski arvostelee vuoden 1900 kesäkuun 12 pn sääntöjä. Katsokaas, *miten* hän arvostelee: „sekä hallitus itse että yhteiskuntapiirit ovat tunnustaneet vuoden 1900 kesäkuun 12 pn säännöt epätydyttäväksi jo miltei niiden antopäivästä”... Koska hallitus itse on tunnustanut ne epätydyttäväksi, niin demokraattien tehtävä on siis oikoa vuoden 1900 kesäkuun 12 pn sääntöjä, jotta hallitus itse voisi „tunnustaa” ne „tydyttäväksi”! Ajatuksissasi joudut heti Venäjän maaseutuviraston ilmapiiriin. Ilma on tunkaantunutta. Kanslianhajua. Läsä ovat kuvernööri, prokuraattori, santarmieverst, vakinainen jäsen ja pari liberaalista zemstvomiestä. Liberaalinen zemstvomies todistelee, että on esitettävä pyyntö vuoden 1900 kesäkuun 12 pn sääntöjen oikaisemisesta, koska ne on „hallitus itse tunnustanut epätydyttäväksi”... Armollinen hra Dzjubinski! Mitä me, demokraatit, teemme Duumalla, jos me *sinnekin* viemme ne puhe- ja käytöstavat, sen „poliittisen” ajatustavan ja kysymyksenasettelun, jotka olivat anteeksiannettavia (jos olivat anteeksiannettavia) 30 vuotta sitten maaseutuvirastossa, proporvarin kodikkaassa „pesäsessä” —

liberaalisen insinöörin, asianajajan, professorin, zemstvo-miehen kabinetissa? Siihen ei tarvita mitään Duumaa!

Sananlaskussa sanotaan: „sano minulle kenen kanssa seurustelet, ja minä sanon sinulle, ken olet”. Kun lukee Duuman pikakirjoituspöytäkirjoja, niin tekee mieli muuttaa tuota sananlaskua tämän tai tuon edustajan suhteen seuraavaan tapaan: „näytä minulle, *kenen kanssa* puhelet, kun astut Valtakunnanduuman puhujalavalle, ja minä sanon sinulle, ken olet”.

Hra Roditshev esim. puhelee aina, samoin kuin kaikki kadetit, hallituksen ja lokakuulaisten kanssa. Hra Roditshev, niinkuin kaikki kadetit, kehottaa heitä „vannomaan” ja suostuu tällä ehdolla „antamaan” heille „anteeksi”. Oikeastaan tämä Roditshevin nerokas sanonta — (sattui sanomaan vahingossa totuuden) — ilmaisee loistavasti kokosen hengen, mikä on kadettien poliittisissa kannanotoissa yleensä, *kaikissa* Duumissa, kadettipuolueen kaikissa tärkeimmissä esiintymisissä niin parlamentissa kuin lehdistössä ja ministerin eteishuoneessa. „Olen valmis antamaan teille anteeksi valheen, jos vannotte ottavanne hengiltä käärmeen, joka on anastanut vallan Venäjällä”, — nämä sanat pitäisi kaivertaa muistomerkkiin, joka on jo aika pystyttää hra Roditsheville.

Mutta hra Dzjubinski ei ole kadetti; hän ei kuulu niiden poliittisesti valistumattomien henkilöiden joukkoon, jotka pitävät kadetteja demokraattisena puolueena; hän sanoo itseään trudovikiksi, narodnikiksi. Ja häneltä puuttuu siinä määrin demokraatin vaistoa, että hän, noustuaan Valtakunnanduuman puhujalavalle, jatkaa keskustelua virkamiesten kanssa. Häneltä puuttuu siinä määrin vaistoa, että hän kääntyy — ja tämä on mahdollista Venäjällä nimenomaan Duumasta käsin — ei miljoonien talonpoikien puoleen, jotka näkevät nälkää, vaan satojen virkamiesten puoleen, jotka ovat tietoisia vuoden 1900 kesäkuun 12 pn säännöistä.

„Kesäkuun 12 pn säännöllä”, sanoi hra Dzjubinski, „oli puhtaasti poliittinen merkitys; niiden tarkoituksena oli syrjäyttää yhteiskunnalliset zemstvojärjestöt ja antaa tämä väestön elintarvikkeilla avustamisen asia, antaa se kokonaan hallituksen höiviin”.

„Kesäkuun 12 pn säännöllä oli puhtaasti poliittinen merkitys”... Mitä kieltä tuo on? Kuinka se haiskahtaakaan

ränsistyneeltä muinaisuudelta! Noin 25—30 vuotta sitten, viime vuosisadan kirodulla 80-luvulla, „Russkije Vedomosti” käytti juuri tuollaista kieltä arvostellessaan zemstvon kannalta hallitusta. Herätkää, hra Dzubinski! Olette nukunut XX vuosisadan ensimmäisen vuosikymmenen ajan. Sinä aikana, minkä olette suvainnut maata, vanha Venäjä kuoli ja syntyi uusi Venäjä. Tämän uuden Venäjän kanssa keskusteltaessa *ei voida* käyttää sellaista kieltä, että hallitusta moititaan sen sääntöjen „puhtaasti poliittisen” merkityksen vuoksi. Kaikesta säädyllisyydestään, arvokkuudestaan ja säntillisestä hyvänsuopuudestaan huolimatta tuo kieli on paljon taantumuksellisempaa kuin III Duuman taantumusmiesten kieli. Tuota kieltä käyttää sellainen väki — tai sellainen, kaikesta politiikasta pois säilytetty maaseudun virkamies —, joka pitää „politiikkaa” jonain viettelyksenä ja haaveilee „politiikattomasta” elintarvikekampanjasta. Nyky-Venäjän kanssa voidaan puhua ainoastaan vetoamalla yhteen tai toiseen politiikkaan, yhden tai toisen luokan tai toisten luokkien politiikkaan, yhteen tai toiseen poliittiseen järjestelmään: tämä ei ole ainoastaan demokratismin, vaan jopa rajoitetuimmankin liberalismien aakkosia, kun otetaan vakavasti noiden poliittisten termien merkitys.

Dzubinkin koko puhe on hengeltään läpensä samanlaista kuin sen alkukin. Hän puhuu veronperimistä koskevista kiertokirjeistä, veropuristuksesta, niittäjille ja tilapäistyöläisille tehtävistä tariffihelpotuksista, siitä, että siemenet saadaan kylvöjen jälkeen, lainan annosta lehmää varten — sillä hallituksesta on tärkeämpää karjan ruokkiminen kuin ihmisten ruokkiminen, — siitä, että talonpojista on parempi 75.000 ruplan lainaaminen yksityispankista 12% korkoa vastaan kuin se *vittutus*, joka liittyy 70.000 ruplan korottoman lainan saamiseen valtionkassasta. Hän esittää lopuksi paikkakunnilta saapuneita opettavaisia kirjeitä, joissa kuvastuu hirveän laajuuden saanut puute. Mutta koko tuossa mitä hyväntahtoisimmassa puheessa ei ole kipinän vertaa demokraattista tuntua eikä tilkkaakaan demokraattisen „*politiikan*” tehtävien ymmärrystä. Epäilemättä puheesta käy ilmi — ja sen tahtoi hyväntahtoinen hra Dzubinski todistaa — että järjestelmämme on mätä, mutta murehdittavaa on se, että puhuja ei edes huomaa, kuinka hänen puheestaan „seuraa” samalla kehnon liberaalisen virkamiehen mätä moraali.

Dzjubinskista seuraavan puhujan jälkeen puhui Ufan läänin edustaja kreivi Tolstoi, joka on hyvin kaukana trudovikeista, mutta puhui aivan samaan tapaan kuin Dzjubinski: „syytä, että on joitakin poliittisia näkökohtia, joita hallitus pitää ohjeenaan estäen zemstvoa jatkuvasti osallistumasta elintarvikeasiaan, kärsii valtava osa rahvaasta”... Dzjubinskin ja kreivi Tolstoin puheet olisi voitu pitää jo kaksikymmentä ja viisikymmentäkin vuotta sitten. Noissa puheissa elää yhä entinen, nyt jo onneksi kuollut. Venäjä, missä ei ollut luokkia, jotka olisivat tajunneet tai alkaneet tajuta erilaisten väestönainesten „politiikan” erilaisuuden, oppineet tai alkaneet oppia taistelemaan avoimesti ja välittömästi vastakkaisten intressiensä puolesta, Venäjä, missä alhaalla oli „rahvas” ja ylhäällä liberaalinen zemstvomies ja enimmäkseen ei-liberaalinen virkamies. Sekä „rahvas” että liberaalinen zemstvomies pelkäsivät siihen aikaan „joitakin poliittisia näkökohtia” pahemmin kuin tulta.

Kääntäkää pari pikakirjoituspöytäkirjan lehteä. Näette puheita, joita ei olisi voitu pitää Venäjällä viisikymmentä, ei kaksikymmentä eikä edes seitsemän vuotta sitten, mikäli nuo puheet otetaan kokonaisuutena. Markov 2:sen ja Petrov 3:n kaksintaistelu — miehillä on kuin varta vasten numerot, jotta nähtäisiin, että edessämme on vastaavien luokkien tyypillisiä edustajia, sellaisia, joita on paljon. Markov 2. hyökkää vanhaan tapaan, Petrov 3. puolustautuu ja siirtyy puolustuksesta hyökkäykseen tavalla, joka *ei ole* vanha.

Markov 2:n: „...Perustelemattomien ja todellisen asiain-tilan kannalta täysin aiheettomien syytösten selityksenä on tietysti... se, että vaikka Venäjän hallitus tekisi mitä hyvänsä, kansaamme on yllytettävä kapinaan”... „Jäntisissä lääneissä... ihmiset ahertavat pellolla ja tekevät sitä, mitä teillä Volgalla ei haluta tehdä” — (ei ole aivan selvää kenen puoleen puhuja kääntyy sanoin: „teillä Volgalla”, sillä ennen häntä puhui vain trudovikki Kropotov, joka on Vjatkan läänistä; nähtävästi tuolla sanonnalla „teillä Volgalla” *ei* tarkoiteta Duuman edustajia *eikä* sitä, mitä on tai on ollut Duumassa, vaan jotain muuta), — „sillä Volgalla on liian paljon laiskureita, muistakaa se... Me tiedämme, että teillä on nälkää kärsivien joukossa paljon niitä, joita

todellakin sietää pitää nälässä, jotta tekisivät työtä eivätkä laiskottelisi”.

Petrov 3., joskaan hän ei ole Volgalta, vaan Permin läänistä, vastaa: „Muistutan jälleen, herrat, että Markov 2:sen, jollei hän ole laiskuri, pitäisi muistaa vuodet 1905 ja 1906, joiden jälkeen herrat tilanomistajat saivat miljoonavastuksia valtion rahastosta. Mitä se merkitsee? Pitää muistaa ennen muuta tämä, mutta talonpojille teillä ei ole ollut mitään oikeutta esittää haastetta”.

Markov 2. (paikaltaan): „Hiljemmin, hyvä mies”.

— Kuinka karkeasti käyttäytyvätkään nuo „toiset” ja „kolmannet”, eikö totta?

Mikä holtittomuus — verrattuna siihen säädylliseen, arvokkaaseen, valtiolliseen kieleen, jolla Dzubinskit todistelivat aatelismarsalkoille vuoden 1850... tuota noin vuoden 1900 elintarvikesääntöjen vajavaisuuksia! — On kuin olisimme säädyllisen „yhteiskunnallisen toimihenkilön” säädyllisestä kabinetista joutuneet torille, kadulle, tungokseen, hälinään. Kuinka sopimatonta, kuinka rauhatonta! Mutta näemme oitis, miten „järjestyksen” palautti — älkää luulko, että puheenjohtaja, ei, vaan säädyllinen yhteiskunnallinen toimihenkilö, kadetti puolueen jäsen hra Shingarjov. Mutta ensin kuvaamme loppuun nykyajan tapoja.

Petrov 3:s:„Sanotaan, että jos te myönnätte varoja elintarvikkeita varten, niin he kiikuttavat ne kapakkaan. Herrat, tuo ei ole totta. Kenestä riippuu sen estäminen? Nykyäänhän monien läänien väestö pyytää hävittämään kapakat, mutta niitä ei hävitetä. Niin, ehkä väestö juo tietyn osan. Mutta Markov 2:sen ja muiden pitäisi tutkistella itseään, paljonko te, herrat aatelit, juotte? Jos katsoimme, kuinka paljon tulee henkeä kohti, niin ehkä osoitetaan, että te juotte paljon enemmän kuin talonpojat... Niin kauan kuin maa, jonka tulisi kuulua talonpojille, on tuollaisten Markovien, Purishkevitskien ja kumppanien käsissä, nälänhätää tulee tietysti jatkuvasti olemaan. Mutta nuo herrat tulevat sanomaan, että nälänhätä johtuu siitä, että talonpojat ovat laiskureita.

Markov 2. (paikaltaan). Meidän eivät ole nälänhädässä.

Petrov 3:s. Luulen, hyvät herrat, että se peruskysymys, miten tehdään loppu kaikenlaisista nälänhätätapauksista, on nimenomaan siinä, että on otettava maat pois niiltä, jotka eivät viljele niitä, noilta herroilta „ei-laiskureilta”, ja

annettava niille, jotka niitä viljelevät, mutta niin kauan kuin te ette anna — ja tiedän varmasti sen, ettette niitä anna — talonpoikaisväestö tulee näkemään nälkää. On itsestään selvää, että se sota, jota käytiin 1905, on väistämätön, siihen viette te, sillä nälkäinen ihminen on kuin peto, ja tässä suhteessa te pakotatte väestön tekemään vallankumouksen ja ottamaan voimalla sen, mikä sille oikeuden mukaan kuuluu”.

Jos III Duuman puheenjohtajana olisi ollut Muromtsev, niin tämä olisi varmaankin keskeyttänyt puhujan: ensimmäisessä Duumassa hän keskeytti tuollaisten sopimattomien puheiden vuoksi. Kun ei Muromtsevia ollut, niin „järjestyksen” palautti seuraava puhuja — Shingarjov. Hän nolasi avoimesti Markov 2:sta „toripuhesävystä” ja antoi Petrov 3:nnelle oppitunnin siitä, *miten* tulee väitellä Markovien kanssa. Markovin ryhmätoveri Vishnevski, sanoi hra Shingarjov, „puhui vilpittömästi” ja puhui välikysymyksen hyväksymisen puolesta. Hän, Shingarjov, „luottaa, että hallitus tulee olemaan viisaampi kuin edustaja Markovin puhe... venäläisen kansanedustajan velvollisuus on sanoa tuollaisille herroille: hävetkää”.

Roditshev ja Shingarjov nolasivat Markovin lopullisesti, ja esimerkillisellä polemiikillaan Markovia vastaan Shingarjov löi „kolmannen” perinpohjaisesti.

Viimeisenä niistä välikysymyksistä, joille nämä rivit on omistettu, oli välikysymys, joka koski vuoden 1881 elokuun 14 pn „väliaikaisia” sääntöjä, t.s. kuulua Ohrana-asetusta, minkä voimassaoloa on jatkettu herkeämättä kolmenkymmenen vuoden ajan ja mikä sinänsä on Venäjän tosiasiallinen perustuslaki. Tästä välikysymyksestä pitivät pääpuheet Teslenko ja Miljukov, ja loppuepisodina oli „Jellinekin erottaminen”, t.s. Teslenkon erottaminen 15 istunnon ajaksi Jellinekiltä¹²⁸ otetun lainauksen takia, *vaikka* Teslenko ilmoittikin, ettei hänen sanoiltaan „ole sitä merkitystä, minkä nyt ilmeisesti tahtovat antaa ne, jotka haluavat äänestää” erottamisen puolesta.

Emme ryhdy seikkaperäisemmin arvostelemaan tätä mielenkiintoista episodua, huomautamme vain, että yksin tässäkin — poliittisesti niin yksinkertaisessa ja selvässä — vuoden 1881 elokuun 14 pn asetusta koskevassa kysymyk-

sessä kadettipuolueen johtomies hra Miljukov osasi tuoda ilmi koko „komeudessaan” kadettien omalaatuisen rajoittuneisuuden ja vilpillisyyden kysymyksen asettelussa. „Herrat”, huudahti Miljukov, „ei ole sen kipeämpää kysymystä kuin se kysymys, jonka me olemme asettaneet, sillä siinä on Venäjän olojen tärkein, pohjimmainen ristiriita (voitaneenkohan sanoa paperin ja Venäjän olojen välistä ristiriitaa Venäjän olojen ristiriidaksi?), siinä on valtiojärjestelmän nykyisen muodon ja valtionhallintamenetelmien välinen ristiriita”...

Tuo ei ole totta, hra Miljukov. Juuri vuoden 1881 elokuun 14 pn asetus, juuri sen kolmikymmenvuotispäivä, juuri sen „omalaatuinen” „juridinen olemus” todistaa, että „valtiojärjestelmän nykyinen muoto” ja hallintamenetelmät ovat keskenään *mitä täydellisimmässä* sopusoinnussa eivätkä suinkaan „ristiriidassa”. Nähdessään tässä ristiriidan, yrittäessään muodostaa kuilua „järjestelmän” ja „hallinnan” välille hra Miljukov madaltaa *siten* arvostelunsa, joka on suunnattu pahetta vastaan, demokraattisen taistelun tasalta liberaalisten hyvien toivomusten tasalle. Muodostaessaan sanoin, näennäisesti, kuilun niiden välille, jotka elämässä ovat *erottamattomasti* sidotut toisiinsa, Miljukov pitää nimenomaan *siten* yllä juridisia ja valtio-oikeudellisia fiktioita, jotka *helpottavat* pahan puolustamista ja varjoavat sen todelliset juuret. Nimenomaan *siten* Miljukov asettuu *lokakuulaisuuden kannalle*, lokakuulaisuuden, joka niin ikään ei kiellä pahetta, vaan yrittää poistaa *muodollisia* ristiriitoja poistamatta alhaalta ylös ja ylhäältä alas ulottuvaa byrokratian *reaalista* kaikkivaltaa.

Ehta kadettina Miljukov ei ainoastaan ole huomaamatta sitä, että „demokraattina” hän on lopullisesti sotkeentunut ja ajattelee kuin lokakuulainen, vaan hän on lisäksi jopa *ylpeäkin* omasta „valtiollisesta” kysymyksen asettelustaan. Hänen puheestaan lainaamiemme sanojen jälkeen luumme oitis heti:

...„Tuo ristiriita, hyvät herrat, on siinä määrin ilmeinen, että teidänkin taholtanne (hra Miljukov keskustelee tietenkin vain lokakuulaisten, „III Duuman johtavimman puolueen”, kanssa) on siihen monesti ja aika usein viitattu, mutta ani harvoin otettu selvää sen olemuksesta, siitä ytimestä, siitä alkusyystä, josta puhumme tänään. Mihin te olette tavallisesti päätyneet tässä järjestelmän ja

hallinnan ristiriitaa koskevassa kysymyksessä? Te olette viitanneet siihen, ettei administraation tavoista voida tehdä kerralla loppua"... (oikea viittaus, jollei... jollei hävitetä koko „administraatiota”, mihin kadetitkaan eivät suostu)... „te viittaatte siihen, että paikalliset administraatiot eivät noudata keskuksen ohjeita, keskukselta lähetettyjä ohjeita, te olette enintään uskaltaneet siihen, että olette syyttäneet keskusta siitä, ettei se anna asianmukaisia ohjeita. Te olette aina asettaneet tämän kysymyksen faktakysymyksenä, me asetamme sen oikeuskysymyksenä”.

Hra Miljukov, te kumoatte itsenne kerrassaan mainiosti! Lokakuulaiset ovat oikeassa, täydellisesti ja kokonaan oikeassa, kun he viittaavat keskuksen ja paikallisten administraatioiden kiinteään, erottamattomaan, mitä kiinteimpään ja erottamattomimpaan yhteyteen. Tästä on tehtävä demokraattinen johtopäätös, sillä naurettavaa olisi kieltää tuo yhteys — kaiken sen jälkeen, mitä Venäjä tietää Tolmatshovista, Dumbadzesta, Reinbotista, Ilidorista, Herzensteinin murhaajista j.n.e. Mutta te teette tästä puolinaisuudessaan naiivin „oikeuskysymyksen”. Entä kuka on määrittelevä tuon oikeuden laajuuden? Millä tavoin te pääsette siitä „sopimukseen”? Mitä muuta on poliittinen oikeus, ellei voimasuhteiden määrittelemistä, rekisteröimistä? Te kopioitte oikeusmääritelmänne länsieurooppalaisista oppikirjoista, joihin on kirjoitettu se, mikä on tulosta Lännessä käytyjen pitkällisten taistelujen kaudesta, tulosta Lännen porvariston, Lännen talonpoikaiston, Lännen feodaaliherrojen, esivallan j.n.e. eri aineiden välisistä vakiintuneista (siihen saakka kunnes syntyy periaatteellisesti toisenlaisia työväenluokan liikkeitä) voimasuhteista. Venäjällä tuo kausi on vasta alkanut, kysymys esiintyy meillä — sellainen on nykyinen historiallinen tilanne — nimenomaan „tosiasia”-kysymyksenä, mutta te vältätte asettamasta sitä suoraan ja selvästi, peitätte päanne siiven suojaan, pukeudutte näkymättömäksi tekevään „oikeus”-fiktiolakkiin. Te olette liberaalisen virkamiehen, ettekä demokraatin näkökannalla.

„Prosvestshenije” № 1, joulukuu 1911
Allekirjoitus: Pietarilainen

Julkaistaan
„Prosvestshenije” aikakauslehden
tekstin mukaan